

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

5.1.1 ภูมิปัญญาการทอผ้าไหม บ้านสะฝ้าย เมืองชะนะสมบุญ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง การทอผ้าไหม และการออกแบบลวดลายผ้าไหม อยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะของไหมลาว อยู่ในระดับปานกลาง การข้อมเส้นไหม อยู่ในระดับปานกลาง การเลี้ยงหม่อน การสาวเส้นไหม และการปลูกหม่อน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทสตรีในการสืบทอดการทอผ้าไหม บ้านสะฝ้าย โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทสตรี การสืบทอดการทอผ้า และอาชีพการทอผ้าไหม อยู่ในระดับมาก บทบาทสตรีในการสืบทอดอาชีพการทอผ้าไหม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ราคาวัตถุดิบในท้องถิ่นมีราคาแพง การนำวัตถุดิบในการทอผ้าจากแหล่งอื่น และการดำเนินการทอผ้าอยู่บ้านอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด หน่วยงานราชการให้ความช่วยเหลือ การรวมกลุ่มหัตถกรรมผ้าไหม และการหาวัตถุดิบในการทอผ้าหาได้เองในท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

5.1.2 แนวทางการส่งเสริมบทบาทสตรีในการสืบทอดอาชีพการทอผ้าไหม บ้านสะฝ้าย เมืองชะนะสมบุญ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาการทอผ้าไหม กลุ่มสตรีบ้านสะฝ้าย โดยส่งเสริมการปลูกหม่อนไหม ในรูป Contract Farming นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเลี้ยงหม่อน และการผลิตเส้นไหมจากหม่อนไหม รมรงค์การข้อมสีด้วยสีธรรมชาติ จัดทำบัญชีพืชที่ใช้เป็นสีธรรมชาติ และให้ความรู้การใช้ประโยชน์สูงสุดจากสีธรรมชาติ และพัฒนานวัตกรรมการทำสีย้อมไหมด้วยสีธรรมชาติ 2) สร้าง

เอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านสะฝ้าย โดยกำหนดลักษณะเด่นและแตกต่างของผ้าไหม ให้เป็นเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านสะฝ้าย และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการทอผ้าด้วยมือ

3) ส่งเสริมการผลิตเพื่อการจำหน่าย โดยรณรงค์ให้สตรีจากทุกครัวเรือนของบ้านสะฝ้าย ทอผ้าเป็นอาชีพหลักของครอบครัว จัดตั้งกลุ่มอาชีพหัตถกรรมทอผ้าไหม ในบ้านสะฝ้าย จัดหาแหล่งทุนหมุนเวียนเพื่อการลงทุนในอาชีพการทอผ้า จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกและผู้สนใจ ระบบและกลไกการผลิต การตลาด และการปรับตัวในวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการแปรรูปให้หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของการตลาด และสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนด้านการส่งเสริมการผลิต การลงทุน การตลาด

5.2 อภิปรายผล

ภูมิปัญญาการทอผ้าไหม บ้านสะฝ้าย เมืองชะนะสมบูน แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง การทอผ้าไหม และการออกแบบลวดลายผ้าไหม อยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะของไหมลาว อยู่ในระดับปานกลาง การย้อมเส้นไหม อยู่ในระดับปานกลาง การเลี้ยงหม่อน การสาวเส้นไหม และการปลูกหม่อน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก จากการสัมภาษณ์ผู้เฒ่าในหมู่บ้านว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ของบ้านสะฝ้าย ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง และอยู่เชิงเขา มีพื้นที่น้อย พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตร ทำนา ปลูกผัก จึงไม่นิยมปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเอง อาศัยผลผลิตจากหมู่บ้านอื่นแทน สตรีบ้านสะฝ้าย แม้จะมีฝีมือในการทอผ้าไหม แต่นิยมทอเพื่อใช้ในครัวเรือนมากกว่า โดยการเรียนรู้จากคนในครอบครัวหรือผู้เฒ่าในหมู่บ้าน ดังนั้นภูมิปัญญาการทอผ้าไหมจึงไม่เข้มแข็ง

บทบาทสตรีในการสืบทอดการทอผ้าไหม บ้านสะฝ้าย โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทสตรี การสืบทอดการทอผ้า และอาชีพการทอผ้าไหม อยู่ในระดับมาก บทบาทสตรีในการสืบทอดอาชีพการทอผ้าไหม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ราคาวัตถุดิบในท้องถิ่นมีราคาแพง การนำวัตถุดิบในการทอผ้าจากแหล่งอื่น และการดำเนินการทอผ้าอยู่บ้านอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด หน่วยงานราชการให้ความช่วยเหลือ การรวมกลุ่มหัตถกรรมผ้าไหม และการหาวัตถุดิบในการทอผ้าหาได้เองในท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสตรีในบ้านสะฝ้ายเริ่มได้รับการยอมรับให้มีบทบาทสำคัญในสังคมมากขึ้น บ้านสะฝ้ายได้รับประกาศให้เป็นบ้านพัฒนาสะฝ้ายแล้วในปี 2550 ประกาศเป็น ตัวเมืองน้อยในปี 2558 ได้แก่ สตรีเป็นหัวหน้ากลุ่มหัตถกรรมทอผ้า รองนายบ้านสะฝ้าย รองหัวหน้ากลุ่มชาวหนุ่ม รองกลุ่ม เจ้าของตลาด เจ้าของร้านหัตถกรรมขายผ้าไหม ร้านขายไหม สตรีได้มีบทบาทสำคัญในหมู่บ้านแทบทุกระดับ สอดคล้องกับ

แนวคิดของ กัสสร ลิมานนท์ (2544, น. 84) สตรีมีบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ การทอผ้าจึงเป็นเอกลักษณ์ของสตรีบ้านสะพ่ายที่บ่งบอกถึงบทบาทในการสืบทอดการทอผ้าไหมและความสำคัญของสตรีลาวในการวิถีชีวิตและการสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งมีความผูกพันกับการนุ่งซิ่น การทอผ้า เป็นคุณสมบัติที่ดีของสตรีลาวผู้รักษาวัฒนธรรมลาว ผู้ที่มีการศึกษาค่าจะยึดการทอผ้าเป็นอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว (ศิรินทิพย์ ผูกพัน, 2539, น. 112-113)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

จากการศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าไหมในหมู่บ้านสะพ่ายเมืองชะนะสมบุญแขวงจำปาสักได้รับการเสนอแนะจากประธานกลุ่มผู้ทอผ้าไหม ผู้นำในหมู่บ้าน ผู้ประกอบการค้าผ้าไหม ผู้ใช้ผ้าไหมสรุปได้ ดังนี้ ด้านการดำเนินงาน ของภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปฏิบัติดังนี้

5.3.1.1 การจดลิขสิทธิ์ทางภูมิปัญญาเวลาคิดลายผ้าได้ใหม่ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เป็นเรื่องในทางปฏิบัติเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางแฟชั่นตลอดเวลา หากต้องจด ลิขสิทธิ์ ทุกตัวจะมีปริมาณมากประชาชนในชนบทไม่มีเงินเพียงพอ ดังนั้นหากรัฐบาลต้องการ ส่งเสริมให้มีการจดลิขสิทธิ์รัฐบาลควรจัดทำให้ฟรี ช่วยชอกหารูปแบบที่เหมาะสมให้แก่ประชาชนบ้านสะพ่าย

5.3.1.2 รัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ทราบเกี่ยวกับคุณภาพของผ้าทอที่ลอกเลียนแบบซึ่งไม่มีคุณภาพเข้าใจ

5.3.1.3 ควรมีการทำข้อตกลงให้ความร่วมมือในการช่วยหรือกันระหว่างหน่วยงานของประเทศ สปป.ลาวกับหน่วยงานประเทศไทยเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การอบรมด้านเทคนิค การศึกษาดูงาน ต่างๆเพื่อพัฒนาการสืบทอดผ้าทอให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.4 หน่วยงานรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ประธานสตรี) ควรจัดงานส่งเสริม สินค้าของบ้าน เพื่อหาวิธีการส่งเสริมให้คนมาดูงานในแหล่งผลิต เพื่อเป็นการดึงดูดให้มารู้จัก บทบาทของผู้หญิงลาวในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ให้มากขึ้น

5.3.1.5 การกำหนดนโยบายควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น เนื่องจากการสนับสนุนของรัฐบาลอาจไม่ตรงประเด็น เช่น ให้เงินกู้ยืมแก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนผลิตสินค้าแต่ดอกเบี้ยสูง

5.3.1.6 สนับสนุนด้านงบประมาณ ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นคนในหมู่บ้านสะฝ่ายให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการสืบทอดการทอผ้าไหมด้านนี้ไว้ให้สืบต่อไปถึงลูกหลาน ส่วนนักวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการปฏิบัติเพิ่มเติมจากกลุ่มทอผ้า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

5.3.1.7 หน่วยงานในภาครัฐควรประสานการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน เช่นหน่วยงานพัฒนา ควรจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกันเป็นหลายกลุ่มเช่น กลุ่มปลูกหม่อน กลุ่มผลิตเส้นไหม เฉพาะเป็นหมู่บ้านใหญ่การช่วยเหลือควรกระจายให้ครอบคลุม และทั่วถึง มากกว่ากระทำเฉพาะกลุ่มที่เข้มแข็ง

5.3.1.8 หน่วยงานในภาครัฐควรประสานการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน เช่นหน่วยงานพัฒนา ควรจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกันเป็นหลายกลุ่มเช่น กลุ่มปลูกหม่อน กลุ่มผลิตเส้นไหม เฉพาะเป็นหมู่บ้านใหญ่การช่วยเหลือควรกระจายให้ครอบคลุม และทั่วถึง มากกว่ากระทำเฉพาะกลุ่มที่เข้มแข็ง

5.3.1.9 สนับสนุนด้านงบประมาณ ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นคนในหมู่บ้านสะฝ่ายให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการสืบทอดการทอผ้าไหมด้านนี้ไว้ให้สืบต่อไปถึงลูกหลาน ส่วนนักวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการปฏิบัติเพิ่มเติมจากกลุ่มทอผ้า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.2.1 ควรมีการกำหนดราคากลางของผ้าไหมแต่ละชนิด ครัวจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ผ้าทอของหมู่บ้านเพื่อให้เห็นถึงพัฒนาผ้า โบราณต่าง ๆ และรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าให้แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจ

5.3.2.2 จัดหาตลาดถาวรหรือให้รัฐบาลรับซื้อผ้าจากสตรีไปแจกจ่ายในงานพิธีที่ทางการจัดทุก ๆ ปีคืองานนมัสการผาสาทหินวัดพุงจำป่าสักในปี 2561 เพื่อประชาชนจะได้ขายผลิตภัณฑ์ เพื่อให้กลุ่มทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมืองอื่นๆ ลดความกังวลเรื่องการขายผลิตภัณฑ์ และไม่ต้องตระเวนขายผ้า

5.3.2.3 พัฒนาระบบการให้ความรู้ จนถึงการตลาดให้มีประสิทธิภาพด้วยการทอผ้า

5.3.2.4 ภาครัฐครมาซื้อผ้าให้แทนพ่อค้าคนกลาง เพื่อเป็นการลดการเอาเปรียบกลุ่มทอผ้าจากพ่อค้าคนกลาง

5.3.2.5 กำหนดมาตรการในท้องถิ่นอย่างเข้มงวด ในการกำจัดน้ำทิ้งที่มีสีเคมีเจือปน พ่อมเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับรู้ส่วนประกอบของสีเคมีที่ใช้ในกระบวนการทอผ้า กระบวนการบำบัดสีเคมีให้แก่ประชาชนชาวบ้านสะฝ่ายเฉพาะเป็นหมู่บ้านที่ติดกับแม่น้ำโจง

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรมีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมควบคู่กับการส่งเสริมอาชีพของสตรีบ้านสะ
ฝ่าย

5.3.3.2 ควรนำความรู้ภูมิปัญญาการสืบทอดด้านการทอผ้า จัดเป็นหลักสูตรการ
เรียนรู้ท้องถิ่นใน สถานศึกษา ระดับประถม ขึ้นไป ที่มีอยู่นั้นๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้ ความ
ตระหนักถึง คุณค่า ความสำคัญของภูมิปัญญาการทอผ้าไหมของสตรีลาว

5.3.3.3 ผู้นำในท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาการสืบทอดการทอผ้าไหม
สนับสนุน อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง หลายด้านเช่นด้านงบประมาณ ด้านการส่งเสริมอย่างเอาใจ